

Επτά άξονες για ενίσχυση της ελληνικής οικονομίας

Ποιες παρεμβάσεις συστήνει ο διοικητής της ΤτΕ Γ. Στουρνάρας

Της **ΕΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ**

Με ένα «σύνθετο πλέγμα προκλήσεων» είναι αντιμέτωπη η ελληνική οικονομία, παρά την πρόοδο των τελευταίων ετών και την προβλεπόμενη διατήρηση της αναπτυξιακής της δυναμικής, σύμφωνα με τις επισημάνσεις του διοικητή της Τράπεζας της Ελλάδος Γιάννη Στουρνάρα, στη χθεσινή Ενδιάμεση Εκθεση Νομισματικής Πολιτικής της ΤτΕ.

Ο κ. Στουρνάρας αγγίζει λίγο έως πολύ όλες τις αδυναμίες που κατά καιρούς επισημαίνουν οι διεθνείς οργανισμοί. Αναφέρει συγκεκριμένα η έκθεση: «Η ελληνική οικονομία, παρά τη σημαντική πρόοδο των τελευταίων ετών, βρίσκεται αντιμέτωπη με μια σειρά διαρθρωτικών προκλήσεων που θα καθορίσουν τη μελλοντική της πορεία. Συνολικά, ο κίνδυνος επιβράδυνσης των ρυθμών ανάπτυξης μετά τη λήξη του RRF (σ.σ. Ταμείου Ανάκαμψης), η χαμηλή παραγωγικότητα, το υφιστάμενο επενδυτικό κενό, τυχόν καθυστερήσεις στην απορρόφηση των υπολειπόμενων κοινοτικών πόρων, η βραδεία αλλαγή του παραγωγικού προτύπου, οι πιέσεις στην αγορά εργασίας και στα πραγματικά εισοδήματα, η

δυσκολία εύρεσης προσιτής κατοικίας, η δημογραφική κρίση, η ούλομη διαρθρωτική ανταγωνιστικότητα και το πολύ υψηλό δημόσιο χρέος συγκροτούν ένα σύνθετο πλέγμα προκλήσεων».

Ο κεντρικός τραπεζίτης κτυπάει καμπανάκι για τις αδυναμίες αυτές και διατυπώνει προτάσεις για την αντιμετώπισή τους, ενισχύοντας «αντισυμβατικές», όπως η ενσωμάτωση μεταναστών. Συγκεκριμένα, οι προτάσεις του περιλαμβάνουν τα εξής:

1. Συνέχιση και εμβάθυνση των μεταρρυθμίσεων στις αγορές αγαθών και υπηρεσιών, αποτελεσματικότερη λειτουργία του Δημοσίου, ταχύτερη απονομή δικαιοσύνης, καταπολέμηση διαφθοράς, μείωση γραφειοκρατίας.
2. Παροχή ενισχυμένων κινήτρων (επιταχυνόμενες αποσβέσεις και αυξημένες εκπτώσεις φόρου για επενδύσεις σε έρευνα και ανάπτυξη), καθώς και περιορισμό του ενεργειακού κόστους.
3. Μείωση του μη μισθολογικού κόστους εργασίας.
4. Πλήρης αξιοποίηση των ευρωπαϊκών χρηματοδοτικών εργαλείων, του RRF, των Πολυετών Δημοσιονομικών Πλαισίων 2021-2027 και 2028-2034 και του πακέτου των 8 δισ. ευρώ για την περίοδο 2026-32 (Ταμείο Κοινωνικού

Ο κίνδυνος επιβράδυνσης των ρυθμών ανάπτυξης μετά τη λήξη του RRF (σ.σ. Ταμείου Ανάκαμψης), η χαμηλή παραγωγικότητα, η βραδεία αλλαγή του παραγωγικού προτύπου και η δυσκολία εύρεσης προσιτής κατοικίας αποτελούν με τοξύ άλλων βασικούς παράγοντες που θα καθορίσουν τη μελλοντική πορεία της ελληνικής οικονομίας, αναφέρει ο διοικητής της Τράπεζας της Ελλάδος Γιάννης Στουρνάρας, στη χθεσινή Ενδιάμεση Εκθεση Νομισματικής Πολιτικής της ΤτΕ.

Η ενσωμάτωση μεταναστών και ο επαναπατρισμός Ελλήνων του εξωτερικού μπορούν να ενδυναμώσουν το ανθρώπινο κεφάλαιο.

Κλίματος, Ταμείο Ανάπτυξης, Ταμείο Ανάπτυξης Νησιών). Όπως επισημαίνει η έκθεση, «δεδομένου ότι το NextGeneration EU έχει κεντρασμένη διάρκεια ζωής και παρά το γεγονός ότι η Ελλάδα καταγράφει συστηματικά ένα από τα υψηλότερα ποσοστά απορρόφησης στην Ε.Ε., η χώρα οφείλει να επιταχύνει την υλοποίηση των συναφών επενδύσεων ώστε να μεγιστοποιήσει τις θετικές επιδράσεις του στην ανάπτυξη και

στην παραγωγικότητα τα επόμενα χρόνια».

5. Παρεμβάσεις από την πλευρά της προσφοράς για την αντιμετώπιση του προβλήματος της μισθολογικής στεγαστικής: απλοποίηση των διαδικασιών σε όλα τα στάδια αξιοποίησης της ακίνητης περιουσίας (αδειοδοτήσεις, πολεοδομικά, χρήσεις γης), ώστε να αποδεδισμευθούν αδρανή ακίνητα και να διευκολυνθούν ιδιωτικές και δημόσιες επενδύσεις σε ανάπτυξη κατοικίας.

6. Αυξήσεις αμοιβών συμβατές με την εξέλιξη της παραγωγικότητας, ώστε να αποφευχθεί η υπέρμετρη αύξηση του μοναδιαίου κόστους εργασίας που θα υπονόμευε την ανταγωνιστικότητα. **7.** Αύξηση του ποσοστού συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό γυναικών, νέων, μεγαλύτερων σε ηλικία και συνταξιούχων. Για την αντιμετώπιση του δημογραφικού προβλήματος, σημειώνει η έκθεση, απαιτείται ένα

συνεκτικό πλέγμα κοινωνικών και αναπτυξιακών παρεμβάσεων: επενδύσεις σε παιδικούς σταθμούς, θεσμοθέτηση ευελκτικών μορφών απασχόλησης, στήριξη της στεγαστικής νέων οικογενειών, ενίσχυση υπηρεσιών υγείας και φροντίδας. Πρόσθετες παροχές, όπως επιδόματα σπουδών για παιδιά ή υποστήριξη στο σπίτι για νέες μητέρες ενισχύουν την οικογενειακή ασφάλεια. Παράλληλα, η ενσωμάτωση μεταναστών και ο επαναπατρισμός Ελλήνων του εξωτερικού μπορούν να ενδυναμώσουν το ανθρώπινο κεφάλαιο.

Η Τράπεζα της Ελλάδος προβλέπει ρυθμό ανάπτυξης 2,1% το 2025, 2026 και 2027 και υποχώρηση στο 2% το 2028, ελαφρώς χαμηλότερα από την πρόβλεψη της κυβέρνησης για το 2025 (2,2%) και το 2026 (2,4%), αλλά υψηλότερα από το 2027 (1,7%) και το 2028 (1,6%). Σημειώνει

ότι οι ρυθμοί αυτοί υπερβαίνουν τον μέσο προβλεπόμενο ρυθμό ανάπτυξης της Ευρωζώνης και συνεπώς η χώρα παραμένει σε τροχιά σύγκλισης των εισοδημάτων.

Για τις επενδύσεις προβλέπει ότι θα αυξηθούν με ρυθμό 7,3% το 2025-2026 (έναντι πρόβλεψης της κυβέρνησης για 5,7% και 10,2%), αλλά επισημαίνει ότι μετά το τέλος του Ταμείου Ανάκαμψης, ο ρυθμός αύξησης τους θα μετριαστεί, το 2027-28.

Ο πληθωρισμός προβλέπεται να παραμείνει υψηλός (2,8%) φέτος και θα υποχωρήσει αισθητά στο 2,1% το 2026, θα παραμείνει αμετάβλητος στο 2,2% το 2027 και θα επιταχυνθεί εφάπαξ το 2028 στο 2,5%, καθώς η επίδραση του διευρυνόμενου συστήματος εμπορίας ρύπων θα ενσωματωθεί στην ενεργειακή συνιστώσα του δείκτη. Η κυβέρνηση προβλέπει πληθωρισμό 2,5% φέτος, 2,2% το 2026 και το 2027.

Φρενάρουν αυξήσεις και επενδυτικό ενδιαφέρον στα ακίνητα

ΤτΕ: Η μειωμένη προσφορά κατοικιών είναι ο βασικός παράγοντας που συντηρεί υψηλά τις τιμές

Το επενδυτικό ενδιαφέρον και οι ανοδικές τάσεις των τιμών στην αγορά ακινήτων αναμένεται να συνεχιστούν, αλλά με ηπιότερους ρυθμούς, υπό την προϋπόθεση ότι η ζήτηση δεν θα επηρεαστεί από διεθνείς μακροοικονομικές και γεωπολιτικές εξελίξεις.

Της Τέτης Ηγουμενίδη
t.h@nayeptoriki.gr

ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ κατοικιών, οι τιμές των διαμερισμάτων έως και το γ' τρίμηνο του 2025 συνέχισαν να αυξίνονται, ωστόσο με σημαντικά επιβράδυνση έναντι των αντίστοιχων τριμήνων του προηγούμενου έτους (7,5% ο το 9μηνο, έναντι αύξησης 9,7% το αντίστοιχο διάστι-

μα του 2024). Η διατήρηση της αιζητητικής τροχιάς των τιμών στα διαμερίσματα συνεχίζεται, παρά το γεγονός ότι οι καθαρές εισπράξεις από τις ξένες άμεσες επενδύσεις για την αγορά ακινήτων (στοιχεία Τράπεζας της Ελλάδος), τους πρώτους εννέα μήνες του 2025, διαμορφώθηκαν σε 1.465,7 εκατ., υπερωνώντας υποχώρησε 23,9%, έναντι του αντίστοιχου επιπέδου εισπράξεων την ίδια περίοδο του 2024 (1.925,8 εκατ. ευρώ).

Τα μακρινά υποστηρίχτη για την κτηματαγορά η διεξαγωγή Έκθεσης της Τράπεζας της Ελλάδος για τη Νομισματική Πολιτική 2025.

Ειδικότερα, βάσει της Έκθεσης, η προσφορά νέων κατοικιών μαρμένει περιορισμένη, καθώς η εκκίνηση νέων κατασκευαστικών έργων επηρεάστηκε από τις εκκρεμότητες στο ρυθμικό υπόπλαιο (π.χ. Νέος Οικοδομικός

■ Τροχοπέδη οι γραφειοκρατικές διαδικασίες και οι θεσμικές και διοικητικές καθυστερήσεις.

Κανονισμός) και το αυξημένο κόστος κατασκευής.

Να σημειωθεί ότι, σύμφωνα με το οικόπεδο της κτηματαγοράς, η μειωμένη προσφορά κατοικιών

αποτελεί έναν από τους βασικούς παράγοντες που συμβάλλουν στην αύξηση των τιμών.

Η οικοδομική δραστηριότητα για κατοικίες σε επίπεδο χώρας (στοιχεία ΕΛΣΤΑΤ), την περίοδο Ιανουαρίου-Αυγούστου 2025, κατέγραψε υποχώρηση ουσιαστικής ριθμικής μεταβολής της, τόσο ως προς τον αριθμό των νέων αδειών όσο και ως προς τον δομήση όγκο (-24,3% και -25,6%

αντίστοιχα). Παράλληλα, το πρώτο εννεάμηνο του 2025 το συνολικό κόστος κατασκευής νέων κτιρίων κατοικιών συνέχισε να αυξάνεται σε ετήσια βάση, αν και με βραδύτερο ρυθμό (2,9%).

Στον κλάδο των επαγγελματιών ακινήτων, με βάση τους δείκτες που δημοσιεύει η Τράπεζα της Ελλάδος, το πρώτο εξάμηνο του 2025 οι πρές των γραφείων και των καταστημάτων υψηλών

προδιαγραφών σε επίπεδο χώρας κατέγραψαν επιβράδυνση, με τους ρυθμούς αύξησης να εκτιμώνται σε 0,5% και 1,1% αντίστοιχα, σε σχέση με το αμέσως προηγούμενο εξάμηνο.

Η Τράπεζα της Ελλάδος δεν παραλείπει να επισημάνει ότι, παρά τις θετικές εξελίξεις, η ελληνική αγορά ακινήτων συνεχίζει να περιορίζεται από γραφειοκρατικές διαδικασίες και θεσμικές και διοι-

κητικές καθυστερήσεις. Υπογραμμίζει, επίσης, την ανάπτυξη που σημειώνεται σε συγκεκριμένες περιοχές στις οποίες χρειάζεται να δοθεί έμφαση στις υποδομές:

«Για τη διατήρηση του ενδιαφέροντος και των θετικών προοπτικών απαιτούνται περαιτέρω βήματα, με στόχο την απλοποίηση των διαδικασιών σε όλα τα στάδια της αξιοποίησης της ακίνητης περιουσίας, ώστε να αποδεδειγθούν ακίνητα και επενδύσεις που θα δώσουν λύση στο ζήτημα της περιορισμένης προσφοράς και θα επιτρέψουν την ανάπτυξη σε τοπικό επίπεδο αλλά και σε επίπεδο χώρας.

Εκτιμάται ακόμη ότι θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στη διαχείριση των νέων συνθηκών που δημιουργούνται, ειδικά στην ευρύτερη περιοχή της Αθήνας, όπου συγκεντρώνεται σημαντικό μέρος του πληθυσμού της χώρας, αλλά και της επενδυτικής δραστηριότητας. Αφενός ο βόρειος άξονας της πόλης, ο οποίος συγκεντρώνει τη συντριπτική πλειονότητα των νέων "πράσινων" γραφειακών χώρων, όπως και χρήσεις αναψυχής, συνεδρίων και εμπορικών κέντρων, και αφετέρου ο υπερτοπικός πόλος του Ελληνικού, στα νότια προάστια, αναμένεται να μεταβάλουν σημαντικά τη ζήτηση ακινήτων. Με τη σταδιακή διαμόρφωση νέων τοπικών θυλάκων ισχυρού επενδυτικού και επιχειρηματικού ενδιαφέροντος, εκτιμάται ότι θα απαιτηθούν άμεσα περαιτέρω επενδύσεις σε υποδομές, ώστε η ανάπτυξη στο λεκανοπέδιο της Αττικής να είναι βιώσιμη μακροπρόθεσμα».

[SID: 25229838]

Νέος γύρος κατεδαφίσεων για αυθαίρετα πάνω στο κύμα

✓ **Πληθαίνουν τα τελεσίδικα πρωτόκολλα παρά τις εκκρεμότητες**

Έρχονται μαζικές κατεδαφίσεις αυθαίρετων κτισμάτων, που χτίστηκαν πάνω στο κύμα, σε Χανιά, Ηράκλειο και Λασιθί, καθώς χθες υπέγραψε η γραμματέας της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Κρήτης, Μαρία Κοζυράκη, με το νόμιμο εκπρόσωπο της αναδόχου εταιρείας «ΤΑΛΩΣ ΑΤΕ», Ζαχαρία Αθουσάκη, την εργολαβική σύμβαση για την εκτέλεση του έργου «κατεδαφίσεις αυθαιρέτων κατασκευών που βρίσκονται σε ζώνες αιγιαλού και παραλίας, σε δασικές και αναδασωτέες εκτάσεις της περιφέρειας Κρήτης, σε εκτέλεση πρωτοκόλλων κατεδάφισης των οικείων κτηματικών υπηρεσιών και αποφάσεων κατεδάφισης των αρμόδιων δασικών υπηρεσιών». Το ενδιαφέρον της υπόθεσης είναι ότι ενώ είναι δεκάδες τα αυθαίρετα, που εκκρεμούν να εκτελεστούν, δυστυχώς εκδίδονται συνεχώς νέα πρωτόκολλα, αφού η υπόθεση των καταπατήσεων αποδεικνύεται Λερναία Ύδρα.

Με την υπογραφή της σύμβασης, ολοκληρώνεται η διαδικασία διαγωνισμού, επικαιροποίησης και ελέγχων των ενεργών τελεσίδικων πρωτοκόλλων κατεδάφισης και ανοίγει ο δρόμος για την έναρξη των νέων κατεδαφίσεων, οι οποίες προγραμματίζεται να ξεκινήσουν εντός του Ιανουαρίου, σε όλους τους νομούς της Κρήτης. Το έργο αφορά στην υλοποίηση πρωτοκόλλων και αποφάσεων κατεδάφισης αυθαίρετων κατασκευών, που βρίσκονται αποκλειστικά σε ευαίσθητες περιβαλλοντικά περιοχές, όπως ζώνες αιγιαλού και παραλίας, καθώς και δασικές ή αναδασωτέες εκτάσεις, στο πλαίσιο εφαρμογής

της περιβαλλοντικής και πολεοδομικής νομοθεσίας. Ο προϋπολογισμός της μελέτης ανέρχεται σε 300.000,00 ευρώ (με Φ.Π.Α. και αναθεώρηση), ενώ το συμβατικό τίμημα της εργολαβίας διαμορφώνεται σε 234.137,20 ευρώ (με Φ.Π.Α.). Η χρηματοδότηση του έργου προέρχεται από τους οικονομικούς πόρους του Πράσινου Ταμείου. Η Αποκεντρωμένη Διοίκηση Κρήτης στοχεύει, με την υλοποίηση του συγκεκριμένου έργου, να ενισχύσει τις παρεμβάσεις της για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, την επανάκτηση του δημόσιου χώρου, τη βελτίωση της βιωσιμότητας και ανθεκτικότητας, και την αποκατάσταση της νομιμότητας, σε περιοχές ιδιαίτερης περιβαλλοντικής σημασίας σε ολόκληρη την Κρήτη. Όπως διαχρονικά έχει αποδειχτεί, οι καταπατήσεις και οι αυθαίρεσες έχουν αλλάξει το φυσικό ανάγλυφο περιοχών, με αποτέλεσμα να καθίστανται ευάλωτες και χωρίς καμία θωράκιση, σε επίπεδο πολιτικής προστασίας.

Διαγωνισμός για το έργο διασύνδεσης Κορίνθου - Κω

Στην προκήρυξη του διαγωνισμού για τα υποβρύχια ηλεκτρικά καλώδια της διασύνδεσης Κορίνθου - Κω προχωρεί ο ΑΔΜΗΕ. Το έργο αφορά τη μελέτη, προμήθεια και εγκατάσταση ενός καλωδιακού συστήματος υψηλής τάσης συνεχούς ρεύματος (HVDC), με συνολικό μήκος καλωδίων 1.290 χλμ., αμφίδρομης ροής ισχύος και συνολικής μεταφορικής ικανότητας 1.000 MW. Ο προϋπολογισμός ανέρχεται σε 1,35 δισ. ευρώ και η ανάθεση του έργου θα πραγματοποιηθεί με κριτήριο την πλέον συμφέρουσα οικονομική προσφορά.

Ειδικότερα, κάλεσε την πολι-
τεια και τον ιδιωτικό τομέα να κα-
θίσουν στο τραπέζι και να εκδει-
ώσουν τους υψικούς για το 2035,
για το πώς θα φτάσουμε εκεί και
πώς θα διαχειριστούμε τις προ-
κλήσεις που υπάρχουν. Επείστη-
με παράλληλα πως απαιτείται
«στρατηγική, αλλά και διαρκείς
τακτικές αναπροσαρμογές σε ένα
εξαιρετικά ευμετάβλητο περιβά-
λλον όπου τα πάντα γύρω μας αλ-
λάζουν με ραγδαίους ρυθμούς».

Ερχεται δημοτική συγκοινωνία στην Αθήνα – 7 γραμμές 72,57 χλμ.

ΤΗΣ ΕΥΗΣ ΣΑΛΤΟΥ

Δημοτική Συγκοινωνία θα αποκτήσει, όπως όλα δείχνουν, για πρώτη φορά η Αθήνα καθώς το Δημοτικό Συμβούλιο ενέκρινε ομόφωνα τη μελέτη, που προβλέπει 7 γραμμές, συνολικού μήκους 72,57 χιλιομέτρων και 291 στάσεων.

Η εν λόγω μελέτη, που εκπονήθηκε στο πλαίσιο της γενικότερης στρατηγικής της δημοτικής αρχής για ενίσχυση της βιώσιμης κινητικότητας μέσω της αύξησης της χρήσης μέσων μαζικής μεταφοράς στον αστικό ιστό προβλέπει παρουσία της Δημοτικής Αστικής Συγκοινωνίας σε καθημία από τις 7 Δημοτικές Κοινότητες του Δήμου Αθηναίων. Κάθε Γραμμή,

σύμφωνα με τον σχεδιασμό, θα συνδέει τουλάχιστον δύο γειτονικές Δημοτικές Κοινότητες. Με αυτόν τον τρόπο επιτυγχάνεται η σύνδεση των γειτονιών μεταξύ τους, καθώς και με τοπικούς πόλους έλξης, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται σημαντικοί κόμβοι μεταβίβασης, όπως οι σταθμοί του Μετρό.

Μάλιστα, κατά τον σχεδιασμό έχει καταβληθεί η μέγιστη δυνατή προσπάθεια για ελαχιστοποίηση των απαιτούμενων κυκλοφοριακών ρυθμίσεων ενώ η Δημοτική Συγκοινωνία έχει σχεδιαστεί έτσι ώστε να λειτουργεί συμπληρωματικά με το δίκτυο του ΟΑΣΑ (ΗΕΑΠ, Μετρό, ΟΕΥ). Υπενθυμίζεται πως

σύμφωνα με τη νομοθεσία, η μελέτη θα πρέπει να εγκριθεί από τον Οργανισμό Αστικών Συγκοινωνιών Αθηνών (ΟΑΣΑ) και το υπουργείο Μεταφορών.

«Σκοπός μας είναι να αποκτήσει η Αθήνα τη δική της Δημοτική Συγκοινωνία. Το προτεινόμενο δίκτυο θα συμβάλει σημαντικά στην κυκλοφοριακή αποσυμφόρση της πόλης. Βασίζεται σε τεκμηριωμένη μελέτη και σχεδιάστηκε για να κάνει τη ζωή των Αθηναίων πιο απλά και να μειώσει την εξάρτηση από το ΙΧ. Δημιουργούμε ένα σύγχρονο, φιλικό και συμπληρωματικό σύστημα μετακινήσεων, το

οποίο αφορά κάθε αθηναίο πολίτη. Θέλουμε να συνδέσουμε όλες τις γειτονίες της πόλης. Η Δημοτική Συγκοινωνία αποτελεί εργαλείο κοινωνικής συνοχής, περιβαλλοντικής ευθύνης και ισότιμης πρόσβασης στην πόλη. Μια ουσιαστική παρέμβαση που βελτιώνει την καθημερινότητά μας», δήλωσε ο δήμαρχος Αθηναίων Χάρης Δούκας.

Από την πλευρά της η αντιδήμαρχος Αστικής Αναζωογόνησης και Ανθεκτικότητας Μάρω Ευαγγελίδου τόνισε πως η δημιουργία Δημοτικής Συγκοινωνίας είναι ένα διαχρονικό και πρωτοπόρο αήτημα για τον Δήμο. «Οι γραμμές συμπληρώνουν το υπάρχον ακτινωτό δίκτυο με κυκλικές διαδρομές και υπηρετούν τη βιώσιμη κινητικότητα και το όραμά μας για “Ανοιχτές Γειτονίες των 15 λεπτών”».

